

СЕКЦІЯ V. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

БЕЗПЕКА ОСОБИСТОСТІ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Цимбал Б.М.

канд. техн. наук,

доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки
НУЦЗУ, м. Харків

Проблема безпеки є одним із наріжних чинників функціонування сучасної держави, що обумовлено наявністю різноманітних загроз і викликів сучасного світу.

У зв'язку з цим надзвичайно важливою стає ефективність державно-управлінських чинників у системі публічного управління. На наш погляд, у центрі будь-якої системи управління знаходиться людський фактор. Зрештою поряд з об'єктивними аспектами, що впливають на управлінський процес, серед яких можна виділити організаційні, інформаційні, правові, економічні, політичні та інші державні механізми, не менш важливою складовою успішності управлінського процесу є висока якість людського матеріалу.

Не секрет, що реалізацію державної політики здійснюють представники політико-управлінської еліти, а відтак від високих чи навпаки – низьких управлінських якостей залежить ступінь успішності реалізації державної політики, а отже й успішність функціонування та самого існування держави.

Таким чином, можна дійти висновку про високу значущість так званого «людського фактора» в реалізації державної політики [1, с. 68]. З огляду на це найважливішим аспектом публічного управління є особистісні чинники суб'єктів управлінського процесу у сфері безпеки.

Категоріальний апарат безпеки особистості включає такі поняття, як «захист особистості», «загроза безпеки», «інтереси особистості», «національні інтереси», «розвиток особистості» а також поняття «особистості», «суспільства» та держави як взаємопов'язані категорії [2, с. 93].

Крім того, слід мати на увазі, що в сучасних умовах трактування категорії «безпека» не є достатньо повним, оскільки не відображає постійну динаміку розвитку та розуміння цього явища. Наприклад, в останні кілька років на перший план у світі вийшов захист особистості від епідеміологічних факторів (світова пандемія COVID-19) а також захист особистості в умовах військових дій. [3, с. 91]. Отже, життєво важливі інтереси розглядаються як сукупність потреб, тоді як інтереси – це суб'єктивне усвідомлення потреб.

Виходячи з вищевикладеного, очевидним, на наш погляд, є висновок про те, що загрози безпеці можуть виходити від окремо взятої умови або фактора, а не обов'язково від їхньої сукупності.

На нашу думку, поняття «безпека» слід розглядати як захищеність систем, об'єктів тощо від будь-якого «загрозливого» фактора або їхньої сукупності. Водночас

необхідно уточнити, що загроза життєво важливим інтересам особи, суспільства та держави не виникає з нічого, кожна загроза, як і будь-якого явища, має свої причини.

Скажімо, до 2019 р. важко було собі уявити, що світова пандемія COVID-19 так серйозно може вплинути на всі сторони життя сучасної людської цивілізації та стати фактором, що загрожує самому існуванню особистості.

Тобто можна стверджувати, що загрози ще немає, але за певних умов її виникнення є більш ніж можливим. На наш погляд, цю обставину слід враховувати щодо поняття безпеки.

Ми також вважаємо, що слід погодитись і з відносним характером безпеки, розуміння якої завжди залежить від рівня розвитку суспільства у конкретно-історичних умовах. Наприклад, вступ людства в інформаційну еру поставило перед людською цивілізацією проблему захисту від інформаційних загроз. Також необхідно звернути увагу й на те, що сьогодні словосполучення «життєво важливі інтереси особи, суспільства та держави» поступово витісняється терміном «національні інтереси» [2, с. 133].

З урахуванням зазначених обставин ми можемо запропонувати таке визначення: безпека особистості, суспільства та держави – це стан захищеності національних інтересів від реальних та потенційних, зовнішніх і внутрішніх загроз у конкретно-історичній обстановці.

До основних об'єктів безпеки відносяться особистість – її права, обов'язки та свободи. Людина (особистість), будучи об'єктом і суб'єктом забезпечення безпеки, є в усіх інших соціальних системах – об'єктах безпеки, відіграючи базову системотворчу роль, тому забезпечення безпеки особистості стає умовою забезпечення безпеки решти рівнів, але, у свою чергу, становище особистості визначається станом суспільства та держави [2, с. 137].

Особистість знаходиться в центрі практично всіх реальних і потенційних загроз, тому що від будь-яких деструктивних соціально-політичних, екологічних, державно-управлінських, етнічних та техногенних подій страждає насамперед людина.

Величезне значення для активної життєдіяльності та безпеки особистості мають права людини та громадянина, гарантовані відповідно до загально визнаних принципів і норм міжнародного права, чинної конституції держави та основних нормативних актів. Здійснення права і свободи людини не має порушувати права та свободи інших осіб, оскільки права та свободи людини визначають весь сенс, зміст і застосування законів, навіть діяльність законодавчої й виконавчої влади, включаючи місцеве самоврядування [2, с. 241].

До поняття безпеки особистості необхідно також віднести й недоторканність її житла, оскільки ніхто не має права проникати в нього проти волі осіб, які проживають у них, інакше як у випадках, встановлених законом або на підставі судового рішення.

Безпека особи передбачає право на охорону здоров'я та медичну допомогу, що здійснюється державними та муніципальними установами. З цією метою державою встановлюється система охорони здоров'я та розробляється спеціальна програма охорони здоров'я населення. Крім того, заохочується діяльність, що сприяє зміцненню здоров'я людини, розвитку фізичної культури та спорту, екологічного та соціально-епідеміологічного благополуччя громадян [5, с. 35].

Важливим чинником забезпечення безпеки особистості є право на освіту, гарантоване державою. Насамперед, воно має бути загальнодоступним та безкоштовним у рамках дошкільної, основної загальної та середньої професійної освіти, яка передбачає право на конкурсній основі здобути і вищу освіту в державному, муніципальному чи комерційному навчальному закладі. необхідною

умовою всебічного розвитку особистості є право на участь у культурному житті та можливість користування установами культури, доступу до культурних цінностей, тим самим забезпечується духовний захист особи та суспільства загалом [5, с. 337–39].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що проблема захисту особистості проявляється в різних напрямках діяльності Української держави. Для нас найважливішим є співвідношення трьох факторів захисту особистості, що впливають на стабільний розвиток сучасних держав у соціальній, екологічній та економічній сферах.

Список використаних джерел:

1. Загуменна Н. В. Людський фактор та специфіка його активізації у соціально-філософських дослідженнях / Н. В. Загуменна // Альманах. Філософські проблеми гуманітарних наук. – 2010. – № 16. – С. 68–72.
2. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підручник. – К. : НАДУ, 2012. – 544 с.
3. Грищенко І. Програма діяльності Кабінету Міністрів України в аспекті консолідації та розвитку української нації / І. Грищенко // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. – 2020. – Вип. 1. – С. 33–40.